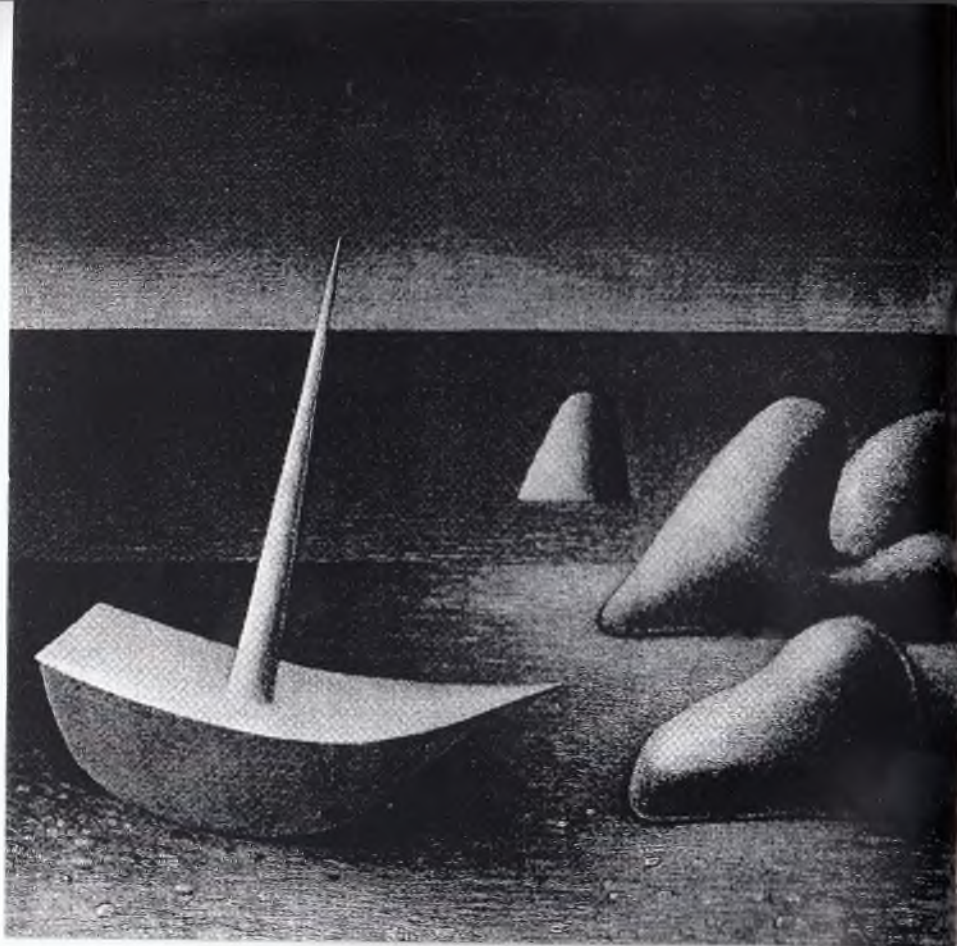

Viktor Dyk ZAPOMNĚTLIVÝ

Živote,

**ty srabe,
kde jsi, vylez!**

**Chci se
s tebou**

porvat!

(Vladimír Renčín, 1999)

Viktor Dyk – básník, prozaik, dramatik a publicista, jenž vyšel z mladší vlny symbolistně dekadentní školy devadesátých let. Narodil se 31. 12. 1877 v Pšovce u Mělníka jako syn hospodářského úředníka. V letech 1888 - 96 studoval v Praze gymnázium, poté práva, po skončení studií se věnoval literární a novinářské dráze. Literárně začínal v okruhu Moderní revue, později spolupracoval s Lumírem. Byl dlouholetým redaktorem časopisu Samostatnost. Nezanedbatelná je jeho politická činnost – v roce 1911 neúspěšně kandidoval do říšské rady, v letech 1916–17 byl vězněn za otiskování jinotajné protirakouské satiry „Tajemná dobrodružství Alexeje Iványče Kozulinova“, v roce 1918 se stal poslancem a roku 1925 senátorem za národně demokratickou stranu. Tragicky zahynul 14. 5. 1931 u ostrova Lopudu v Jaderském moři.

Dílo:

Sbírky – A porta inferi (1897), Síla života (1898), Marnosti (1900), Satiry a sarkasmy (1905), Milá sedmi loupežníků (epická báseň, 1906), Pohádky z naší vesnice (1910), Giuseppe Moro (epická báseň, 1911), Prohrané kampaně (1914), Lehké a těžké kroky (1915), Zápas Jiřího Macků (epická báseň, 1916), Anebo (1918), Okno (1921), Poslední rok (1922), Domy (1926), Devátá vlna (1930)

Prozaické útvary – Stud (1900), Hučí jez a jiné prózy (1903), Konec Hackenschmidův (1904), Píseň o vrbě (1908), Příhody (1911), Krysař (jeho nejznámější novela – z nedávné doby dlužno připomenout opavskou inscenaci i stejnojmenný film, 1915), Prsty Habakukovy (1925), Můj přítel Čehona (1925), Soykovy děti (1929)

Dramata – Posel (1907), Zmoudření dona Quijota (1913), Ondřej a drak (1919) aj.

(Odehrává se ve Vysokém nad Jizerou. Ozve se zařukání a skoro současně s ním vpadne do chalupy Viktor Dyk.)

Dyk: Přátelé, horalé, druhové v boji ve věci národní spravedlnosti. Zle je, zle.

Metelka: (udiveně) Braniboři zde?

Dyk: Ruka zákona rakouského mocnářství je mi v patách. Musím se schovat. Ve jménu české vlasti neprozradte mě. (Vleze pod stůl.)

Pumr: (Vletí dovnitř bez klepání) Pozdrav kaiser. Není u vás Dyk?

Hlavatka: Jenom proběhnul kolem okna.

Pumr: A hrome! (Zase vyběhne.)

Dyk: (Vyleze zpod stolu.) Děkuji vám, jste dobří Češi, báseň o vás možná napíši. Ale teď mě omluvte, kdyby se chtěl vrátit, radši poběžím. (Odejde.)

(Petr Pýcha: Republiku za koně a fotbal, 2003)

Začarovaný prolomil jste kruh
a Oblomovů zbyl se mdloby škodné.

Hrd, pospíchal jste splatit čestný dluh
života svého zemi svojí rodné.

Nedůvěřujem póze hrdiny,
jenž s marností se chladně loučí světskou.
Snad též vám byly těžké hodiny,
Když zahradou jste kráčel Olivetskou.

A někde doma, v hluku ulice,
po moudrosti se jiná moudrost rojí.
Chodili jsme tam, rozumějice:
„Je život jeden. Povinnost je dvojit!“

V té době krizí, v době katastrof
šel jste a zašel v mladém, krásném spěchu.
Své strofy kladu na neznámý rov.
Dobrou noc, muži! Spěte ve cti, Čechu!

(Viktor Dyk, 1916)

Pod vzdálené jste země oblohou
snil o domově, o krásnějším žití.
Bil jste se za ty, kteří nemohou,
a za ty, kteří nechtějí se bítí.

V požáru dýmu, za hřímání děl
noc byla někdy vražedná a chladná.
A Pokušitel slovy Písma děl:
„Jestliže budeš klaněti se, padna –“

Vy mladistvý však upíral jste zrak
do budoucnosti, jež je nedohledná.
A řekl jste, když síru soptil drak:
„Je život jeden. Povinnost je jedna!“

Schutzhaus und oberer Cliviet auf der Macocha.

Macocha

– pověstná propast

neboli závrtnek na Moravě

na Dražanské vysočině, asi dvě hodiny
od Blanska; turisty zhusta navštěvovaná.

Je to propadlina v devonském vápenci,
95 m dlouhá, 60 m široká a 137 m hluboká
(podle měření Wanklova největší délka 170 m,
šířka 74 m a hloubka 137 m), na jejímž dně jsou
dvě jezírka (jedno 28 m dlouhé, 10 m široké,
7 m hluboké, druhé 17 m dlouhé a 12 m široké,
17 m hluboké), jimiž protéká potok, který po dalším
podzemním běhu vychází na světlo v tzv. Suchém žlebu
jakožto Punkva. Přikrá, často převislé skalní stěny prorvány
jsou několika slujemi a porostlé divokým křovím, obrovskými
kopřivami, plavuněmi a bujným mechem, na jižní straně
proráží převislou skalní stěnou komín 30 m dlouhý,
který vede kolmo vzhůru. Jezírka oživena jsou pstruhy.
První, kdo do Macochy sestoupil, byl minorita P. Lazar Erker
r. 1738, potom liechtenštejnský inž. Růžinský r. 1784,
setník Peschke r. 1831, dr. Wankel spustil se dolů
po provaze se starohrab, Erichem Šalmem r. 1856,
dr. Martin Kříž r. 1864 aj.

(Ottův slovník naučný, 1900)

Viktor Dyk
Zapomnětlivý

Režie **Josef Janík**
Úprava **Petra Kohutová a Josef Janík**
Výprava **Marta Roszkopfová**
Hudba **Jan Meisel j. h.**
Texty písní **Tomáš Vůjtek j. h.**

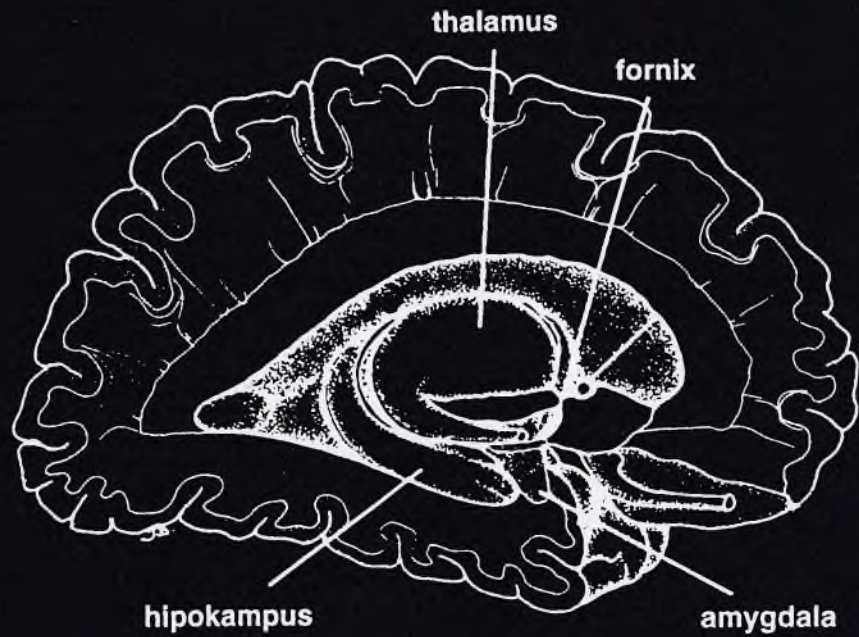
Premiéra 28. 11. 2003 v Divadle Petra Bezruče

Čeněk Jirout
Strýc Tomeš
Královna hadů
Impresárió a Cizinec
Lída Tomšová
Tylda
Anda a Dívka
Fanda a Druhá dívka
Hrabě Toggefuck a Muž činu
Rytíř Sans-Mercy a Vochoč
Bytná
Stáza
Prodavačka a Číšnice
Trousil
Robert Moravec
Dědeček revoluce
„Fízli“ Kroužílek
Aja

FILIP ČAPKA
VÍTĚZSLAV KRYŠKE
ALENA SASÍNOVÁ-POLARCZYK
MICHAL PRZEBINDA
IVANA STEJSKALOVÁ
MARKÉTA HAROKOVÁ
BARBORA OBOZNĚNKOVÁ j. h.
HANA SOVOVÁ j. h.
DANIEL ZAORAL
NORBERT LICHÝ
KATEŘINA KREJČÍ
NIKOLA BIRKLENOVÁ
MARCELA ČAPKOVÁ
JOSEF KALUŽA
JAN PLOUHAR
JAN ODL
ROMAN HAROK
LUCIE ŽÁČKOVÁ

Vedoucí obchodního oddělení
Inspice
Nápověda
Světla
Zvuk
Rekvizity
Garderoba
Vlásenky
Šéf výroby
Jevištní mistr
Propagační výtvarník
Lektor dramaturgie

Tomáš Suchánek
Jarmila Paulerová
Jiřina Čížková
Jiří Kos
Michal Cisořský
Tereza Dubová
Jana Lhotská
Dana Zajíčková
Bedřich Losovský
Jaroslav Vrzal
Jarda Horský
Martin Režný

(Mimo scénu se objeví obecní policajt Pumr. Zavětrí, přikrčí se, čeká na svou oběť.

Za ním jde nic netušící Dyk. Pumr ho překvapí.)

- Pumr:** Co já jsem se, člověče, za váma naběhal. Vy se taky na chvíli nezastavíte. Tři dny se za váma honím, do kopce s kopce, nohy už necejtím.
- Dyk:** To není možné.
- Pumr:** Poslouchejte, potřeboval bych s váma mluvit. Diškrétně, mezi čtyřma očima.
- Dyk:** Ano? Se mnou? A copak?
- Pumr:** (nechce se mu.) Ta záležitost s těmi podpisy. Víte přece.
- Dyk:** S podpisy?
- Pumr:** No. (Skoro šeptá.) Na podporu monarchie a císaře. Takové hlouposti jsem tam psal, že?
- Dyk:** Hlouposti? Ach, ano, vzpomínám si. Běda tomu, kdo by se nepodepsal. Když já jsem to, pane policejní – jestli se na mě nebudete zlobit – ztratil.
- Pumr:** Ztratil? Někde mezi lidma? Ve městě?
- Dyk:** Abych řekl pravdu, spálil jsem to. Teda omylem, to se rozumí.
- Pumr:** Takže to lejstro už není? To se mi ulevilo, člověče. A poslouchejte, vy jste z Prahy, básník, všude máte známý – diškrétně, pane Dyk, má ta naše stará monarchie vopravdu namále? Víte, jak to myslím, šlus.
- Dyk:** Já vám teda, pane policejní, nechci nic slibovat. Ani vás nechci strašit. Ale myslím, že už to dlouho trvat nebude.
- Pumr:** Ale jděte, jakýpak strašení, vždyť jsme se na ten český stát nějak načekali.
- Dyk:** No, tak já myslím, že už půjdu.

(Petr Pýcha: Republiku za koně a fotbal, 2003)

Vln osm potopí pouze,
vln osm přeskochí.
Vln osm vesele bije
do prsou, do očí.

Vln osm nemá zlé moci,
vln osm laškuje jen.
Vln osm nemůže zmoci,
devátá vezme tě v plen!

Devátá vlna smete,
s čím osm hrálo si,
devátá vlna nese,
však živé nenosí,

devátá vlna zavře
mdlá ústa navěky.
A upíráš své oči
na moře bezděky.

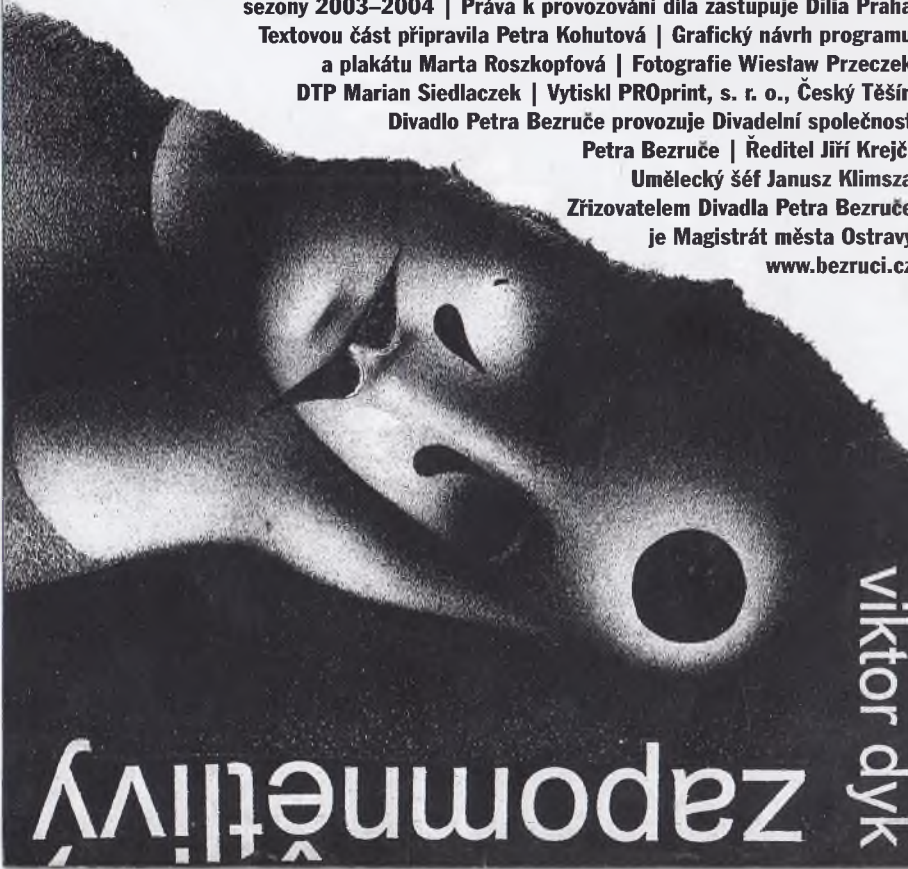
(Viktor Dyk, 1930)

**Já mu dal ránu,
on mi dal ránu,
já mu dal ránu
a pak mě mlátil jenom on.**

**Řeknu vám,
to je naposledy,
co jsem se porval
se životem!**

(Vladimír Renčín, 1999)

Program vydala Divadelní společnost Petra Bezruče, s. r. o. ke druhé premiéře
sezony 2003–2004 | Práva k provozování díla zastupuje Dilia Praha
Textovou část připravila Petra Kohutová | Grafický návrh programu
a plakátu Marta Roszkopfová | Fotografie Wiesław Przewczek
DTP Marian Siedlaczek | Vytiskl PROprint, s. r. o., Český Těšín
Divadlo Petra Bezruče provozuje Divadelní společnost
Petra Bezruče | Ředitel Jiří Krejčí
Umělecký šéf Janusz Klimsza
Zřizovatelem Divadla Petra Bezruče
je Magistrát města Ostravy
www.bezruczi.cz

zapomnětivý

viktor dyk